

3053 2. Bøh. af Forsl. t. Finantslovs f. Finantsaaret fra 1. April 1873 til 31. Marts 1874. 3054

vil i det Hele taget kunne ske paa en langt hensigtsmæssigere og lettere overskuelig Maade. Hvad Forskjel er der i Virkeligheden paa den Tiende, der tilflyder Universitetet og Kommunitetet og de Arbejstæstegifter, der tilflyde Finantsministeriets Kasse? De ere af den samme Besskaffenhed, og af hvilken Grund kan ikke lige saa vel det One som det Andet henhøre under Bestyrelsen for Aktiverne. Det ærede Medlem frygtede for Rigsdagen i dobbelt Henseende, og medens vi have Tillid til Rigsdagen, som jo er udgaaet fra Folket, saa har det ærede Medlem Mistillid og Frygt for Rigsdagen (N i f.ær: Det har jeg ikke sagt.) Det ærede Medlem har ikke sagt disse Ord, men hele hans Foredrag gif ud derpaa. Det ærede Medlem mente for det Første, at vi, dersom vi først gif til dette, senere vilde gaa langt videre. Jeg indrømmer nu det ærede Medlem, at der maa drages en vis Grændse, og at den i flere Tilfælde kan blive vanskelig at drage. Der maa altsaa først kræves en saadan Undersøgelse, som Flertallet opfordrer til, og dernæst en omhyggelig Overveielse af, hvor Grændsen skal drages. Dette indrømmer jeg det ærede Medlem, men jeg vil gaa videre og sige, at flere af de Forhold, som det ærede Medlem omtalte, saasom Bestyrelsen og Anvendelsen af saadanne offentlige Begater, som ere stiftede af private Mand, men som efter Fundatsene ere satte under Regjeringens, under den ansvarlige Ministers Tilsyn, trænge til en Forandring. Ogsaa i den Henseende trænge vi ikke blot til at faae de muggældende Lovbestemmelser forandrede og skærpede, men ogsaa til at faae et større Indseende med, at disse Lovbestemmelser overholdes, end vi nu have. Dermed være det imidlertid ikke sagt, at denne hele Klasse af halv officielle eller private Midler skulde indbrages under Rigsdagens eller Statsrevisionens Tilsyn paa en lignende Maade som de øvrige Midler, men jeg paastaar, at der er en særlig Trang til at faae Noget gjort i denne Retning. Dette er min Opfattelse heraf, men med Hensyn til den øvrige Klasse af Midler — og det kunne vi se af, hvad der er udtalt med Hensyn til de Midler, der henhøre under Roskilde Domkirke — da er der uengetlig Trang tilstede til, at Bevillingsmyndigheden kan faae et ganske anderledes Tilsyn med, hvorledes den ansvarlige Minister udøver sit Tilsyn dermed. Domkirkens Midler ere hverken Biskoppens eller Stiftamtmandens, de varetages af en ansvarlig Minister, som er Rigsdagen ansvarlig for hele sin Embedsførelse; og vi se her et Exempel paa, paa hvilken besynderlig Maade en Del af

disse Midler kunne anvendes. Kan det ærede Medlem sige os, om der ikke er mangfoldige af disse Midler, der anvendes paa en saadan Maade, at de overordentlig godt kunde og burde have været besparede? Og hvor ere de komne fra? Sidrøre de ikke fra Udredelser, som ganske vist nu ere retslig begrundede, men som ere paalagte Befolkningen i forskjellige haarde og trange Tider? Retslig Krav har man til Udredelse af Tiender, Arbejstæstegifter, Statter og andre Gæstelser, desuagtet er Samfundet virkelig ingenlunde tjent med, at disse Penge, der kræves ud af det aarlige Udbytte af Befolkningens Virksomhed, anvendes paa en anden Maade end direkte og indirekte til Gavn for Samfundet. Det skal være Anden i hele vor Finantsstyrelse, baade den rent offentlige og den mindre offentlige, at til samme Tid man kræver udredet, hvad der skal udredes, maa man paa det Omhyggeligste søge Alt anvendt til hele Samfundets Gavn. Det er nu Udvalgets Flertals Opfattelse, at dette ikke kan siges at være Tilfældet i den fornødne Grad i flere Retninger. Naar det ærede Medlem altsaa i den Henseende nærede nogen Frygt for Rigsdagen, saa tror jeg, at han tager feil, og jeg tror endogsaa, at, naar vi komme ind paa en nærmere Undersøgelse, vil han selv være villig til at erkjende, at der virkelig er flere Ting, som kunne trænge til at rettes. Den anden Side af hans Frygt var den, at Rigsdagen vilde blive knebet med Hensyn til Bevilling til aandelige Formaal, og i den Henseende syntes den høitærede Minister at være enig med ham, uagtet han erklærede hidtil at have sagt det Modsatte. Den høitærede Minister syntes at give den Frygt Medhold, at selv om der til Dato ikke kunde siges Andet, end at vi vare rundhaandede og omhyggelige for Kunst og Videnskab, saa kunde dog den Dag komme, da dette ikke var Tilfældet, naar vi fik mere Raadighed over disse Midler, end vi nu synes at have. Det forekommer mig, at der er nogen Modsigelse saavel i den ærede Ministers Udtalelser som i det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgfreds (Anfjærs) Udtalelser; de sige nemlig, at vi have den fulde Indflydelse derpaa, men have vi den fulde Indflydelse derpaa nu, uden at vi hidtil have misbrugt denne fulde Indflydelse, hvorfor skulde vi saa misbruge den, fordi der kom en anden Bestyrelsesmaade deraf. Jeg siger: Jeg har ingen Frygt i den Henseende; jeg har tværtimod den Overbevisning, at jo længere vi have Frihed og Nyttens deraf, desto mere vil Folket opdrages til ogsaa at faae Dinene op for Betydningen af de aandelige Formaalets Fremme